

PAROHIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ ARADUL NOU

A. Istoricul comunității parohiale

Arad este reședința și cel mai mare oraș al județului Arad, situat pe cursul inferior al râului Mureș, vestul României. Municipiul se află la limita regiunilor istorice Crișana și Banat. La recensământul din anul 2011 Aradul avea o populație de 159.074 locuitori, fiind al doisprezecelea cel mai mare centru urban al României din punct de vedere demografic. Municipiul Arad constituie pentru vestul României un punct important în ceea ce privește industria, și este de asemenea un nod important în transporturile feroviare, rutiere, având și aeroport. În privința religiei ortodoxe, orașul Arad este reședința scaunului Arhiepiscopal al Aradului.

Cartierul demitârziu

Aradu Nou, vechea trăde viețuireromânească, așezat pe malul stâng al Mureșului, încă din secolele XII-XIII a purtat denumirea de *Schela*. Despre existența unor creștini în *Schela* aflăm din informațiile pe care le avem din mijlocul veacului al XVII-lea prin intermediul mărturiilor călătorului turc Evlia Celebi Efendi (1611-1682). El consemnează că nu departe de cetatea Aradului situată pe malul nordic al Mureșului, era un pod peste râu iar în așezare situată din partea dinspre Timișoara podului, „se află două sate de case de creștini”. Aceștia nu puteau fi decât ortodocși, români în majoritate și câteva familii de sârbi.

În prezent, cartierul se întinde pe o lungime de 2,5 km (N-S) și 3 km (E-V).

B. Istoricul bisericii parohiale

În acest cartier, exista și o biserică edificată în mod sigur din lemn, care a slujit în 1767 erapreotul Gheorghe Popovici, originar din Bătănia.

Sfârșitul bisericii și chiar parohiei ortodoxe poate fi pus pe seama masivelor colonizări habsburgice care au început încă din doilea deceniu al secolului al XVIII-lea continuând până în ceade-

adouajumătateaveacului. La sfârșitul perioadei de colonizare, Aradul Nou devine unul dintre cele mai populatate și zăricufamilii de origine germană. Nădăpămult timp, în trepopulația autohtonă și noi veniți, se nasco seriedenemulțumiri și prosperități. În aceste împrejurări, prin ordinul din 24 iulie 1765 al Mariei Tereza, româniiaufostmutată în Mănașturiarsârbiila Felnac.

După primul război mondial, alături de puțini români aflați în partea de cartier numită *Mureșel*, au fost atașezăți coloniști aduși din satul Furcșoaradelângă Ilia (județul Hunedoara) dar și din alte sate, în temei de un- separte de cartier numită *Colonia veche*. Aceasta a fost grăunțele demuștar din care aveasă se formeze viitoare a parohie ortodoxă din Aradul Nou. Cel care a depuseforturipentru înființarea noii parohii a fost preotul prof .dr. Nicolae Popovici, secondat de o serie de intelectuali și funcționari din administrația de stat în frunte cu dr. Aurel Crișan.

Urmare a creșterii treptate, începând mai ales cu 1921, an numărului ordodocșilor în Aradul Nou și mai ales în Mureșel, care, „au hotărât să se organizeze bisericește” în anul 1925, Ministerul Cultelor recunoaște P arohia ortodoxă română Aradul **Nou, caparohie** independentă. Până atunci credincioșii aparțineau de parohia Sânicolaul Mic. Consiliul parhial Arad numește, prin decizie a numărului 1482/1926, ca administrator parohial pe profesorul preot dr. Nicolae Popovici, de la Institutul Teologic din Arad.

La 24 august 1926 a fost declarată parohie de sine stătătoare separându- se de parohia Sânicolaul Mic la care fusese afiliată până atunci. Ca urmare, consiliul parohial începe demers urile pentru înălțarea unei biserici. După cumpărarea locului, în proximitate aceluipcare se află biserica catolică, începeșilucrările de construcție, în anul 1928, după planurile profesorului arhitect Victor Vlădădin Timișoara. Într- untimp surprinzător de scurt este înălțat corpul principal al bisericii, cunăosulșialtarul în stil bizantin, acoperișuleste acoperit cu țiglăiar turlele cutablă. Suprafața bisericii este de 290 mp.

Parohia legală și oficială în temei ată năusesprrijineapeniciobază materială. Nu era biserică, casă parohială, cimitir. Preotul Nicolae Popovici apornit delanimicși areușit înnumaicățiva anisăridice obisericăși să o înzestrezecucelene necesare. La 17 iunie 1928, episcopul Grigorie Comșapuneapiatră de temelieanoiibiserici situată în Arad, Calea Timișorii nr. 21, iar la 7 martie 1937 este sfînțită de episcopul Andrei Mager.

Astfel că, din 1925 până în 1929, valoarea investitiilor realizate din contribuția locuitorilor, a Primăriei Aradul Nou și subvențiilor județului seridicala 2,3 milioane lei, după cum rezultă din „Monografia județului Arad dela Unire până în 1938”.

După doi ani s-a construit fațada bisericii și cele două turnuri, iar în 1935 s- amairidicat naosullateral iar altarul acăpătat forma sa actuală. Dar banii au fost cheltuiți și biserica mai avea nevoie de alte pentru a fi complet terminată.

În primăvara anului 1938, membrii din conducerea Parohiei Ortodoxe Române din Aradul Nou, se adresează prefectului Aradului, col. Mihai Dorbriceanu, pentru a fi sprijiniți în multe nevoi de care le aveap

arohia. Era o doua încercare după ce, o solicitare similară, formulată în 23 aprilie 1937, fusese respinsă de pr efectul Ioan Groza, „din lipsă de fonduri.”

Încercerelor, eifacotrimitere la istoriarecentă și la realizările credincioșilor din comună.,, Parohia noastră este parohie tânără care s-a organizat în anul 1926 și se compune din câțiva intelectuali, funcționari, coloniști și muncitori din Aradul Nou, Mureș și Arad-Subcetate. S-a înființat preaservind înalte interese naționale și religioase mai ales în comuna Aradul Nou, centru de plasă, dar cuputernică populație minoritară bine organizată în toate privințele. Parohia noastră, în scurt timp de câ nd ființează, a devenit aice lmaiputernic factor de afirmare și consolidare națională și religioasă” afirmă semnatarii scrisorii dr. Nicolae Popovici profesor la Academia Teologică din Arad, dr. A. Crișan, conducător ul Oficiului parohial ortodox român Aradul Nou și Ștefan Popovici, membru în Consiliul parohial.,, Astfel, precizează ei, va trebui să înălțăm turnurile, care sunt preascundefățadecorpul bisericii, să schimbăm pardoseala provizorie, să înzestram biserica cu un clopot mare, pe lângă cele două mici pe care le avem. De asemenea avem nevoie neapărat de o casă parohială pentru preot, de o locuință pentru paraclisier, etc. Pentru toate acestea noi vom face toate eforturile ca să adunăm fondurile necesare, așa cum am făcut și până acum de la înființare a parohiei noastre, în care timp am investit pentru cumpărarea locului bisericii 500.000 lei, iar pentru construcția bisericii și înzestrarea ei cu cele necesare, mai bine de un milion de lei, rămânând parohia grevată de datorii de numai 30.000 lei”. Solicitarea oraavutefect.

Printr-o rezoluție, prefectul județului col. Mihai Dobriceanu, a aprobat alocarea către parohie a sumei de 30.000 lei din fondurile județului. Sumă evident insuficientă pentru înălțarea turnurilor bisericii și a cumpărarea unui clopot mare, dar măcar acoperitoare a datoriilor parohiei.

Eforturile fărăostenireale consiliului parohial se materializează în 1938 cu iconostasul bisericii făcut de Liceul industrial forestier din vecinătate, după planurile preotului Florin Mureșanu. Iconostasul este sculptat în lemn și are trei irindurideicoanepictate, opera pictorului Iulian Toader. În același an este făcută și pictura murală realizată în „stil bisericesc puțin modernizat” decât repictorul Ștefan Soos.

Conform adresei nr. 16 din 21 iulie 1945 a Oficiului protopopesc ortodox român Arad (semnată de Flor ea Codreanu - protopop) către direcțiunea Palatului Cultural, „cartierele Subcetate și Mureșel împreună cu Aradul Nou formează parohie cubiserica în Aradul Nou având un preot Ioan Brândaș și un al doilea refugiat utilizat Alexandru Brașoveanu, cu un număr de 1208 suflete”. Biserica cu hramul Sfântul Mare Mucenic Gheorghe a fost înființată în 2 septembrie 1961 de episcopul Aradului, Nicolae Corneanu, ulterior Mitropolit al Banatului. În 2010 are 1.600 familii de credincioși în evidențele sale.

În perioada 2001 - 2003, pictura tempera a bisericii a fost înlocuită cu una nouă, în tehnica fresco, executată de pictorul de biserică Gheorghe Matei din Arad. Interesantă este scenă păcatului originară din pronaos, care-l înfățișează pe Adam cum stață (după portul specific zonei), alături de personaje cunoscute.

Ultima sfințire și binecuvântare a lucrărilor a fost săvârșită de către Înaltpreasfințitul Părinte Timotei Arhiepiscop al Aradului la 22 mai 2005 în fruntea unui sobor de preoți și diaconi și în prezența unui număr mare de credincioși.

Pe pisania bisericii este menționat: „RIDICATU-S-A BISERICA ACEASTA CU HRAMUL SF. M. MC. GHEORGHE INTRE ANII 1928-1935. PICTURA IN TEMPERA A FOST INLOCUITA CU PICTURA NOUĂ, IN TEHNICA FRESCĂ, IN ANII 2001-2003, EXECUTATĂ DE PICTORUL BISERICESC GHEORGHE MATEI DIN ARAD, SUB ARHIPASTORIA P.S. DR. TIMOTEI SEVICIU SI PREOTII PAROHI SIMION FARCUT SI GHEORGHE BEJ, IAR PROTOPOP AL ARADULUI ARHID. IOV ORĂDAN. BINECUVÂNTAREA LUCRĂRILOR S-A FĂCUT IN ANUL 2005.”

Parohia deține și o casă parohială situată în municipiul Arad, Calea Timișorii nr. 15, construită în anul 1930, având 4 camere, actualmente în reparații.

Preoții ortodocși slujitori ai parohiei:

- 1) 1926-1940 dr. Nicolae Popovici
- 2) 1938-1940 Petru Bogdan
- 3) 1940-1948 Ioan Brândaș
- 4) 1945-1973 Alexandru Brașoveanu
- 5) 1949-1952 Mircea Emandi
- 6) 1952-1959 dr. Simion Șiclovan
- 7) 1959-1960 dr. Lițiu Gheorghe
- 8) 1973-1979 dr. Lițiu Gheorghe
- 9) 1961-1975 Nicolae Vesa
- 10) 1976-2006 Bej Gheorghe
- 11) 1979-2014 Simion Fărcuțiu
- 12) 2010-prezent Teodor Faur
- 13) 2014-prezent Gabriel Cosmin Mariș (și consilier social al Arhiepiscopiei Aradului)

C. Cimitirul

Parohia deține un cimitir confesional situat în sud-vestul celui catolic, în suprafață de 4,1 ha

teren, având în centrul său o capelă mortuară construită în perioada 2010 – 2013, prevăzută cu spațiu de priveghere, anexe necesare și o locuință de servicii pentru îngrijitorul cimitirului.

D. Activități culturale și filantropice

Parohia desfășoară mai multe activități de întraajutorare dar și manifestări culturale, implicând Consiliul Parohial dar și Comitetul Parohial. Se are mereu în vedere ajutorul constant al credincioșilor proveniți din familiile dezorganizate și aflate în incapacitatea de a oferi condiții minimale de subzistență, deasemenea implementarea unor proiecte având ca scop integrarea socială a copiilor din aceste familii. Anual, cu ocazia hramului bisericii s-au acordat tuturor credincioșilor pachete cu alimente iar cu ocazia Sfințelor Sărbători de Crăciun și de Paști s-au dăruit mai multe pachete pentru copii. Deasemenea la începutul anului școlar au fost sprijiniți cu ghiozdane și rechizite mai mulți copii nevoiași din școlile aflate în parohie.

Parohia are din 1926 un cor mixt „Sf. M. Mc. Gheorghe” care activează duminical și în mai ales în marile sărbători, când oferă credincioșilor câte un concert de cântări specifice sărbătorilor. Actualul dirijor este prof. Marius Lăscoiu, masterand în teologie.

Duminical, în biserică au loc cateheze destinate tinerilor iar din 2014 s-a înființat și un cor pentru copii care concertează la fiecare Praznic de Paști și de Crăciun.

Parohia organizează prin Agenția de Pelerinaje a Patriarhiei Române - Basilica Travel Arad, numeroase pelerinaje în țară și în străinătate cu enoriașii parohiei și tabere ortodoxe pentru copii.

Sf. Maslu se săvârșește în ultima duminică a fiecărei luni și în cele 4 posturi mari ale anului.

E. Date de contact

1. Pr. ic. Stavr. Teodor FAUR (n. 15 septembrie 1957 – Cuied, AR) – licențiat în teologie
  - Tel: 0735 864 434, Email: teodorfaur@gmail.com
2. Pr. ic. Gabriel Cosmin MARIȘ (n. 17 octombrie 1979 – Deva, HD) – licență și master în teologie
  - Tel: 0745 074 295, Email: ar14rai@yahoo.com, FB: Parohia Ortodoxă Aradul Nou